

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Z. P.**, zastoupeného Mgr. Stanislavem Sochořem, advokátem se sídlem Pavelčákova 14, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 7. 2014, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 29. 1. 2016, č. j. 60 Ad 5/2014 – 13,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce, jakožto stěžovatel, brojí včas podanou kasační stížností proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci (dále jen „krajský soud“) ze dne 29. 1. 2016, č. j. 60 Ad 5/2014 – 13 (dále jen „napadený rozsudek“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalované o námitkách (dále jen „rozhodnutí o námitkách“).

Žalovaná zamítla námitky stěžovatele proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2014, č. j. X (dále jen „rozhodnutí žalované“). Rozhodnutím žalované byla zamítnuta žádost stěžovatele o starobní důchod dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 344/2013 Sb., (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť žalovaná naznačila, že důvody pro přiznání starobního důchodu stěžovateli (§ 28 zákona o důchodovém pojištění) nejsou splněny, jelikož ke dni 26. 7. 2014 získal stěžovatel pouze 10 roků a 39 dnů doby důchodového pojištění, čímž nesplnil zákonný požadavek doby

pojištění 30 let. K tomu žalovaná v odůvodnění tohoto rozhodnutí dodala, že pobírání sociálního důchodu stěžovatelem v období od 23. 11. 1978 do 21. 1. 1996 není dobou pojištění, vyloučenou dobou ani náhradní dobou pojištění ve smyslu zákona o důchodovém pojištění, neboť tento zákon upravuje institut sociálního důchodu toliko v ustanovení § 91, dle kterého se sociální důchod přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona považuje od 1. 1. 1996 za plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatel nedosáhl ke dni 31. 12. 1995 věku alespoň 65 let.

V rozhodnutí o námitkách pak žalovaná k námitkám stěžovatele uvedla, že dle příslušné přílohy zákona o důchodovém pojištění činí důchodový věk stěžovatele (narozen dne X) 62 let a 8 měsíců, a stěžovatel tak dosáhl důchodového věku dne 26. 7. 2014. Vzhledem k tomu činí doba důchodového pojištění potřebná ke vzniku nároku na starobní důchod 30 let. Dle údajů evidence žalované však stěžovatel získal pouze dobu pojištění v délce 10 let a 39 dnů. K námitce stěžovatele pak žalovaná konstatovala, že stěžovatel byl sice dne 21. 8. 1979 uznán plně invalidním podle ustanovení § 25 odst. 3 písm. a) zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 96/1979 Sb. (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), avšak stanoveným dnem invalidity byl den 21. 8. 1979, a tedy se nejednalo v případě stěžovatele o invaliditu z mládí, která by mu zakládala nárok na invalidní důchod. Stěžovatel byl toliko v období od 23. 11. 1978 do 21. 1. 1996 poživatelem sociálního důchodu dle § 45 zákona o sociálním zabezpečení. Doba pobírání sociálního důchodu však není ve smyslu zákona o důchodovém pojištění dobou pojištění, náhradní dobou pojištění ani dobou vyloučenou, a nelze ji zohlednit při počítání doby důchodového pojištění stěžovatele pro účely posouzení vzniku nároku na starobní důchod. Samotný zdravotní stav stěžovatele není při posuzování nároku na starobní důchod relevantní a zkoumány jsou pouze podmínky dané ustanovením § 28 zákona o důchodovém pojištění, tj. dosažení stanoveného věku a získání potřebné doby pojištění, kterou v tomto případě stěžovatel nezískal. Žalovaná proto námitky stěžovatele zamítla a potvrdila předchozí rozhodnutí.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku, kterým zamítl stěžovatelovu žalobu proti rozhodnutí o námitkách, předně uvedl, že neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti daného rozhodnutí, neboť žalovaná se s veškerými námitkami stěžovatele dostatečně vypořádala. Dále pak konstatoval, že není důvodná stěžovatelova námitka, dle které není rozhodné, zda stěžovateli byl v roce 1979 přiznán invalidní důchod, nýbrž zda byl stěžovatel osobou, která pro plnou invaliditu vzniklou v mládí nemohla být zaměstnána. Krajský soud přitom odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2011, č. j. 6 Ads 117/2011 – 48 (dostupný na www.nssoud.cz - pozn. NSS), a z odůvodnění tohoto rozsudku obsáhle citoval, neboť naznal, že Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku posuzoval totožnou právní otázku. Krajský soud se dále shodl s žalovanou v tom, že stěžovatel nemohl pobírat invalidní důchod pro invaliditu z mládí, protože byl uznán invalidním v době, kdy dosáhl věku 28 let, kdežto pro invaliditu z mládí by bylo třeba, aby plná invalidita vznikla ještě před dovršením věku stěžovatele rozhodného pro skončení povinné školní docházky (tj. 15 let). Pokud stěžovatel opíral své přesvědčení o započitatelnosti doby pobírání sociálního důchodu do doby důchodového pojištění pro účely posouzení vzniku nároku na starobní důchod o text ustanovení § 6 zákona o sociálním zabezpečení, shodl se krajský soud se závěrem obsaženým ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu, že předmětné ustanovení pouze

pokračování

deklarovalo, komu bude poskytována pomoc, ale nemělo normativní význam v tom směru, že by samo o sobě oprávněnému subjektu zakládalo právo na dávku či účast na důchodovém zabezpečení. Sociální důchod byl v rámci důchodového zabezpečení nesystémovou dávkou, která nijak nesouvisela se zabezpečením osob, jež v důsledku invalidity přicházejí o příjem z výdělečné činnosti. Dobu pobírání sociálního důchodu proto nelze zahrnout do doby důchodového pojištění.

Stěžovatel v kasační stížnosti obecně uvádí, že tuto podává jak z důvodu nezákonnosti napadeného rozsudku, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení, tak i z důvodu nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, jež spočívá v nesrozumitelnosti a nedostatku důvodů rozsudku.

Konkrétně pak stěžovatel krajskému soudu vytýká, že tento opřel svůj zamítavý rozsudek o odůvodnění či právní závěry, které neodpovídají žalobním důvodům. Naopak argumenty, na kterých stěžovatel svou žalobu postavil, zůstaly krajským soudem opomenuty. Stěžovatel totiž v žalobě tvrdil, že z charakteristiky jeho zdravotního stavu vyplývá, že se u něho jedná o tzv. invaliditu z mládí, v důsledku čehož je na něho nutno pohlížet jako na osobu důchodově pojištěnou i po dobu, kdy pobíral sociální důchod. Dále v žalobě namítal, že pro zjištění doby pojištění není rozhodné, zda mu byl či nebyl přiznán invalidní důchod, ale pouze to, zda byl osobou, která pro plnou invaliditu, vzniklou v mládí, nemohla být zaměstnána, jak bylo tehdy upraveno v ustanovení § 6 zákona o sociálním zabezpečení. Pokud by bylo zjištěno, že stěžovatel byl a je osobou, která pro plnou invaliditu, vzniklou v mládí, nemohla být zaměstnána, pak je taková skutečnost sama o sobě důvodem pro to, aby bylo zpětně vyhodnoceno, že byl od mládí plně invalidní, a měl mu tak být přiznán invalidní důchod, jehož doba pobírání by se pak započítávala do doby důchodového pojištění pro účely posouzení vzniku nároku na starobní důchod. Dle stěžovatele však byla všechna tato žalobní tvrzení krajským soudem opomenuta, čímž je dána nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů.

Dále se stěžovatel v kasační stížnosti vymezuje vůči napadenému rozsudku s tím, že tvrdil, že nebyl uznán invalidním v důsledku tzv. invalidity z mládí, a právě proto se v řízení před žalovanou takového uznání marně domáhal. Skutečnost, že se žalovaná odmítla touto problematikou zabývat, pak byla dle stěžovatele právě jedním z hlavních žalobních bodů. Stěžovatel se přitom domnívá, že bylo povinností žalované, aby se zabývala otázkou, zda u stěžovatele byla objektivně dána tzv. invalidita z mládí (ačkoli mu byla invalidita přiznána později, tj. v době, kdy již nesplňoval potřebnou dobu zaměstnání), neboť pokud by taková skutečnost byla zjištěna, mělo by to za následek, že by se na žalobce zpětně pohlíželo tak, že splňoval dobu pojištění potřebnou pro přiznání starobního důchodu.

Žalovaná se nikterak nevyjádřila k výše předestřené kasační argumentaci. Sdělila však, že stěžovatel uplatnil prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení Olomouc dne 5. 11. 2015 žádost o invalidní důchod z mládí, která byla rozhodnutím ze dne 5. 1. 2016 zamítnuta. Stěžovatel dle sdělení žalované podal vůči tomuto zamítavému rozhodnutí námítky, o nichž nebylo ke dni 7. 4. 2016 rozhodnuto z důvodu vypracování posudku o invaliditě. Žádný z uvedených údajů se ovšem k dané věci nevztahuje.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda je kasační stížnost přípustná. Ze zjištění, že kasační stížnost směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a že je podána osobou k tomu oprávněnou, přičemž tato osoba se jejím prostřednictvím domáhá zrušení napadeného rozhodnutí z důvodů dle § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), učinil Nejvyšší správní soud závěr, že kasační stížnost je přípustná, neboť současně nejsou dány důvody nepřipustnosti kasační stížnosti dle § 104 s. ř. s. Napadený rozsudek proto přezkoumal ve vazbě na uplatněné kasační důvody v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s., aniž shledal důvod k jeho zrušení pro důvody, jejichž přítomnost je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 za středníkem s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Předně Nejvyšší správní soud podotýká, že ačkoli stěžovatel v kasační stížnosti v obecné rovině uvádí jako jeden ze dvou kasačních důvodů nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem v předchozím řízení, tedy důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nelze v kasační stížnosti nalézt bližší stížní argumentaci, jíž by bylo možné pod tento kasační důvod podřadit. Veškerá argumentace totiž toliko poukazuje na jednotlivé žalobní námitky stěžovatele, jež měly být krajským soudem dle přesvědčení stěžovatele opomenuty, případně dezinterpretovány. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu však „[r]ozhodnutí krajského soudu spočívá na nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] tehdy, pokud krajský soud na zjištěný skutkový stav použije (aplikuje) jiný právní předpis, než který měl správně použít, resp. jej neaplikuje, ačkoliv tak měl správně učinit,“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 Afs 1/2009 – 48). Takové pochybení krajského soudu však stěžovatel v kasační stížnosti konkrétněji netvrdí.

K formulaci žalobních bodů se podrobně vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58 (publ. pod č. 835/2006 Sb. NSS), v němž mj. uvedl: „Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.“ Tyto závěry rozšířeného senátu lze plně vztáhnout i na formulaci důvodů kasační stížnosti s tím, že důvody musí směřovat proti rozhodnutí krajského soudu, neboť podstatou řízení o kasační stížnosti je přezkum soudního rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatelovo obecně koncipované tvrzení stran nezákonnosti napadeného rozsudku, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem v předchozím řízení, zjevně nedostává výše uvedenému požadavku na konkretizaci stížní argumentace, protože nelze posoudit jeho důvodnost. Nejvyšší správní soud se proto mohl zabývat toliko posouzením důvodnosti stěžovatelem konkretizované námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku jak pro nesrozumitelnost rozsudku, tak též pro nedostatek jeho důvodů. K výkladu těchto pojmů se Nejvyšší správní soud v minulosti opakovaně vyjadřoval. V rozsudku ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25, Nejvyšší správní soud k nepřezkoumatelnosti pro

pokračování

nesrozumitelnost rozhodnutí krajského soudu uvedl, že „[r]ozsudek je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pokud z něj nelze jednoznačně dovodit, jakým právním názorem je správní orgán po zrušení jeho rozhodnutí vázán a jak má v dalším řízení postupovat, nebo pokud z něj nevyplyvá, podle kterých ustanovení a podle jakých právních předpisů byla v kontextu podané správní žaloby posuzována zákonnost napadeného správního rozhodnutí, nebo pokud je jeho odůvodnění vystavěno na rozdílných a vnitřně rozporných právních hodnoceních téhož skutkového stavu či pokud jsou jeho výroky vnitřně rozporné nebo z nich nelze zjistit, jak vlastně soud rozhodl, a v některých jiných speciálních případech.“ Stran nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí lze citovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, dle nichž „[o]pomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat jednu ze žalobních námitek, je jeho rozhodnutí, jímž žalobu zamítl, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]“

S ohledem na výše uvedené nemůže Nejvyšší správní soud než konstatovat, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní projevy jím tvrzené nepřezkoumatelnosti pramenící z nesrozumitelnosti napadeného rozsudku. Veškerá stížní argumentace totiž svou povahou směřuje pouze k vytčení nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů, jelikož stěžovatel tvrdí, že se krajský soud s určitými žalobními body jeho žaloby nevypořádal. Případná nepřezkoumatelnost rozhodnutí napadeného kasačního stížností je však jednou z výjimek vázanosti kasačního soudu kasačními důvody, tedy Nejvyšší správní soud je povinen k ní přihlídnout i tehdy, nenamítne-li ji stěžovatel v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto hodnotil přezkoumatelnost napadeného rozsudku stran jeho srozumitelnosti a dospěl k závěru, že rozsudek je po této stránce přezkoumatelný. Z rozsudku totiž jednoznačně vyplývá, jaké právní předpisy, případně jaká jejich ustanovení krajský soud při posuzování důvodnosti žaloby aplikoval, výroky (ani závěry odůvodnění) napadeného rozsudku nelze shledat vnitřně rozpornými, naopak jsou zcela jednoznačné. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je vnitřně konzistentní a logicky uspořádané, přičemž skutková zjištění (činěná krajským soudem na základě reflexe obsahu správního spisu) jsou krajským soudem hodnocena koherentně. Námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro jeho nesrozumitelnost tedy nebyla stěžovatelem dostatečně konkretizována, jak bylo uvedeno výše, nicméně Nejvyšší správní soud ani v rámci postupu dle § 109 odst. 4 s. ř. s. neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelně nesrozumitelným.

Pokud jde o námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek jeho důvodů, neshledal tuto Nejvyšší správní soud důvodnou. Z obsahu žaloby stěžovatele vyplývá, že tato spočívala opět pouze na tvrzení nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o námitkách. Dle žaloby se žalovaná nevypořádala se stěžovatelovým tvrzením, že na základě nesprávného úředního postupu byl stěžovateli přiznán toliko sociální důchod namísto důchodu invalidního. Rovněž se nevypořádala s tvrzením, že tento nesprávný úřední postup lze zhojit v řízení před žalovanou, a to zpětným posouzením naplnění podmínek na straně stěžovatele pro přiznání invalidního důchodu jako invalidovi z mládeže dle § 32 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení. Krajský soud však na tyto žalobní námitky dostatečně reagoval. Na straně 5 napadeného rozsudku totiž krajský soud výslovně uvádí, že „žalobní bod je vyvrácen obsahem odůvodnění napadeného rozhodnutí, neboť žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že ze spisové dokumentace nevyplyvá, že by

byl žalobce uznán invalidním v důsledku tzv. invalidity z mládí dle § 32 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1979, a tedy že by byl v období od 23. 11. 1978 do 21. 1. 1996 poživitelem plného invalidního důchodu. Zdůraznila, že žalobce byl dle žalované uznán plně invalidním dle § 25 odst. 3 písm. a) z. č. 121/1975 Sb., se stanovením data invalidity ke dni 21. 8. 1979, a v období od 23. 11. 1978 do 21. 1. 1996 byl tudíž poživitelem toliko sociálního důchodu dle § 45 zákona č. 121/1975 Sb., který není ZDP (zákon o důchodovém pojištění – pozn. NSS) považován za dobu pojištění, náhradní dobu pojištění ani vyloučenou dobu. Dále k žalobcem předložené lékařské zprávě žalovaná uvedla, že posouzení zdravotního stavu není pro hodnocení vzniku nároku na starobní důchod relevantní, neboť rozhodující je pouze splnění podmínek § 28 ZDP, tj. dosažení věku a získání potřebné doby pojištění...Žalovaná sice explicitně neuvedla, že není oprávněna v řízení o přiznání starobního důchodu v roce 2014 zpětně posuzovat zdravotní stav žalobce v roce 1979, kdy bylo rozhodováno o jeho invaliditě, a přehodnocovat závěry tehdejší posudkové komise, avšak tato skutečnost vyplývá z předposledního odstavce napadeného rozhodnutí, v němž žalovaná zdůraznila, že při posuzování nároku na starobní důchod přihlíží toliko ke splnění podmínek § 28 ZDP, tj. dosažení věku a získání potřebné doby pojištění. Nelze tedy dospět k závěru, že by napadené rozhodnutí nereflektovalo na odvolací námitku existence invalidity z mládí u žalobce, že by v uvedeném směru postrádalo relevantní argumentaci a že by tak trpělo nedostatkem důvodů.“ (zvýraznění doplněno NSS) Z uvedeného je zřejmé, že krajský soud žalobní argumentaci stěžovatele nikterak nezakreslil, naopak se jí dostatečně podrobně zabýval, a nelze tudíž shledat, že ji opomenul. To činí kasační námitku stran nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů nenaplněnou.

Nejvyšší správní soud podotýká, že se krajský soud ve prospěch stěžovatele již nad rámec formulace žaloby, která byla dle názoru Nejvyššího správního soudu postavena na námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o námitkách, zabýval i věcnou správností závěrů žalované, jež jsou zachyceny v rozhodnutí o námitkách. Takový postup však nemohl jít k tíži stěžovatele a nemohl tak mít negativní dopad do jeho právního postavení. Nad rámec potřebného odůvodnění tedy Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud při přezkumu zákonnosti posouzení námitek stěžovatele žalovaným postupoval správně, převzal-li závěry zaujaté ve zcela obdobné věci Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 20. 10. 2011, č. j. 6 Ads 117/2011 – 48, kde se k meritu věci, tj. započitatelnosti doby pobírání sociálního důchodu před jeho transformací na invalidní důchod dle ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, Nejvyšší správní soud již vyčerpávajícím způsobem vyjádřil.

S ohledem na shledání nedůvodnosti stěžovatelem vznesených kasačních námitek nezbyvá Nejvyššímu správnímu soudu než kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s., a to bez nařízení jednání vzhledem k ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud (přiměřeně dle § 120 s. ř. s.) na základě ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., jenž reflektuje principiální kritérium náhrady nákladů řízení spočívající v procesním úspěchu účastníků soudního řízení správního. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení. S ohledem na ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá

pokračování

právo na náhradu nákladů řízení ani procesně úspěšná žalovaná, neboť se jedná o věc důchodového pojištění.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu